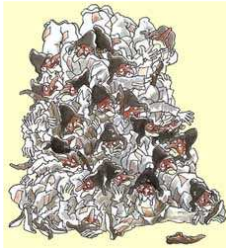




□ **Komische bedienden met een lege maag**

Harlekijn en *Pulcinella* (spreek uit: poelstjienella) zijn hecht verbonden met het theater en het carnaval. Ze zijn vooral bekend als de komische bedienden in de *commedia dell'arte*. Dit volkstheater is in de zestiende eeuw in Italië ontstaan. Als knechten zetten Harlekijn oftewel *Arlecchino* (spreek uit: arlekkino) en Pulcinella de verhoudingen flink op hun kop. De woorden van hun meester verstaan ze altijd verkeerd. Opdrachten voeren ze anders uit dan ze bedoeld zijn. Ze zijn lui en bovendien brutaal. Ja, wat wil je als hun baas niet over de brug komt met een redelijke vergoeding. Hoe vaak moeten Harlekijn en Pulcinella het niet doen met een karig maal?



Wie een lege maag heeft, droomt van heerlijk eten en drinken. Hij krijgt al snel een visioen van een luilekkerland: 'Het Land van Kokanje'. In Rome en Napels vierden de mensen in vroeger eeuwen in de carnavaltijd het feest van de *Kokanje*: in het Italiaans *Cuccagna* (spreek uit: koekanja). Wagens werden versierd met allegorische en mythologische figuren en kunstzinnig opgetast met etenswaren: wild, gevogelte, slingers van worsten, kazen, pasta, brood, vis, vruchten en vaten wijn. Begeleid door groepen feestende *gemaskerden*, onder wie altijd veel Pulcinellen in hun *witte* kledij, vergezeld door *bont* uitgedoste Harlekijnen, reden de Kokanjewagens door de straten.

□ **Luilekkerland en Kokanjeberg**

Er werd gemusiceerd en gezongen en men voerde uitbundige dansen op. Na deze festiviteiten kwam het sein voor de plundering van de karren. Het voedsel was bestemd voor de armen en de bedelaars. Met carnaval kwam hun droom van een *luilekkerland* uit. Nu waren de rollen eens omgedraaid en mocht niemand anders dan zij zich te goed doen aan de overvloed.

Een soortgelijk gebruik was de *Kokanjeberg*. In een negentiende-eeuws geschrift wordt vermeld hoe deze reusachtige, piramidevormige, met voedsel behangen, kunstmatig opgerichte berg – als een hoge *Vesuvius* – macaroni, worstjes, cakes en andere lekkernijen lanceerde. Het voedsel gleed langs de hellingen omlaag. 'De open monden van het volk tegemoet', aldus de informant. Napels ligt aan de voet van de vulkaan de Vesuvius. Deze kwam geregeld tot uitbarsting, vandaar dat men een relatie legde met de Kokanjeberg.

□ **Harlekijnen na een heildronk**

Op de in dit pamflet afgebeelde tekening van *Jan Jutte* – uit het kinderboek 'De paljas en de vuurvreter' van auteur *Rindert Kromhout* – liggen een heleboel Harlekijnen als een soort Kokanjeberg over elkaar. Ladderzat na het uitbrengen van een *heildronk*. Het beeld van dat stel vrolijke vrijbuiters springt je als het ware tegemoet. Bovenstaande tekst met de genoemde afbeelding is als een *Poppenspe(e)lmuseumprint* in de *museumwinkel* verkrijgbaar. Tevens kunt u hier briefkaarten aantreffen met afbeeldingen van diverse eet- en drinklustige 'Harlekijnen' uit de nationale (volks)poppenkasten. Wilt u meer te weten komen over de *commedia dell'arte*? Raadpleeg dan eens onze internationale *bibliotheek* en het *poppentheater-abc* op onze websites www.poppenspelmuseum.nl en www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl.

□ Afbeelding uit: 'De paljas en de vuurvreter'. Illustratie: Jan Jutte. Uitgeverij: Querido, Amsterdam (1993). Stamboeknummer: 73.136.